

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA NARKOMANII
W GMINIE SZAFLARY NA 2022 ROK**

Szaflary, listopad 2021r.

Wstęp

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO), uzależnienie to psychiczny i fizyczny stan wynikający z interakcji między żywym organizmem a substancją chemiczną (do których należą: alkohol, narkotyki, nikotyna, leki), charakteryzujący się zmianami i innymi reakcjami takimi jak: konieczność przyjmowania danej substancji w sposób ciągły lub okresowy, w celu doświadczenia jej wpływu na psychikę lub by uniknąć objawów towarzyszących brakowi substancji. W języku potocznym termin „uzależnienie” jest stosowany głównie do osób, które nadużywają narkotyków, leków, alkoholu czy papierosów. W szerszym kontekście może odnosić się do wielu innych zachowań, np. gier hazardowych, seksu, oglądania telewizji, korzystania z telefonu czy Internetu, czyli tzw. uzależnień behawioralnych.

Narkotyki mają zdolność wywoływania uzależnień oraz uszkodzenia najważniejszych narządów człowieka. Uzależnienie fizyczne jest przystosowaniem organizmu do obecności określonego środka psychoaktywnego, zaś uzależnienie psychiczne oznacza potrzebę, pragnienie przyjmowania określonej substancji, której brak powoduje lęk, niepokój oraz poczucie zagrożenia. Narkomania niesie za sobą poważne ryzyko dla zdrowia publicznego, szczególnie w kontekście chorób infekcyjnych (HIV, żółtaczka, choroby weneryczne). Ryzyko zgonu wśród narkomanów jest kilkakrotnie wyższe niż w porównywalnej wiekowo populacji generalnej. Ponadto narkomania jest ściśle związana z wieloma innymi problemami społecznymi, takimi jak ubóstwo, bezrobocie, prostytutka, przestępczość czy bezdomność.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022 określa lokalną strategię w zakresie diagnozy, profilaktyki oraz minimalizacji szkód społecznych i indywidualnych, wynikających z braku wiedzy o szkodliwości nadużywania narkotyków i innych środków psychoaktywnych.

Gminny program przeciwdziałania narkomanii został opracowany w oparciu o ustawę z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii, z której wynika między innymi, że „Przeciwdziałanie narkomanii realizuje się przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo – wychowawczej i zdrowotnej, a w szczególności działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą” (art. 2 ust.1 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii). Zgodnie z art. 10 ust. 1 wyżej cytowanej ustawy „Przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem,
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej,
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w programach opiekuńczo wychowawczych i socjoterapeutycznych,
4. Pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego”.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii jest zgodny z założeniami:

1. ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050.),
2. ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249.),
3. ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876, 2369, z 2021 r. poz. 794, 803, 1981.),
4. Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, zawartego w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020, który stanowi załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020 (Dz. U. poz. 1492).

I. Diagnoza stanu sytuacji w Gminie Szaflary w zakresie problemów wynikających z uzależnienia narkotykami, dopalaczami i innymi środkami psychoaktywnymi.

Narkotyki

Z „Diagnozy problemów społecznych z zakresu uzależnień (alkoholu, narkotyków, dopalaczy), przemocy i innych problemów społecznych na terenie gminy Szaflary wśród dzieci, młodzieży i dorosłych” przeprowadzonej na przełomie lutego i marca 2018 roku wśród dzieci, młodzieży szkolnej i dorosłych w Gminie Szaflary wynika, iż dorośli mieszkańcy uznają narkomanię za problem istotny (25%), chociaż za bardzo istotny uważa go tylko 9% mieszkańców, za przeciętny 33%, za mało istotny i w ogóle nieistotny uznaje go 34% ludności. Uważają oni, że narkomania nie jest aż tak poważnym problemem na wsiach, jak w wielkich miastach, gdzie dostęp do narkotyków jest łatwy.

W opinii dorosłych mieszkańców gminy Szaflary kupić narkotyki jest trudno, ale jak się zna odpowiedni osoby to można (45%), bardzo trudno, prawie niemożliwe (32%), osoby które uważają, że narkotyki można kupić raczej łatwo, nie wymagany jest przy tym duży wysiłek i znajomości stanowią 23% badanych osób.

Osoby dorosłe oceniły dostęp do narkotyków jako dużo łatwiejszy, niż dzieci i młodzież. Z ankiet przeprowadzonych w szkołach wynika, że większość uczniów uważa, że kupno narkotyków jest bardzo trudne, prawie niemożliwe, 79% dzieci i młodzieży nie wie, gdzie można kupić narkotyki, a dostęp do nich określają najczęściej (62%), jako bardzo trudny. Mimo to, 13% uczniów miało kontakt z narkotykami, najczęściej w wieku 14 lat. 29% uczniów, którzy próbowali narkotyków, zrobili to na wakacjach, 12% na dyskotecy, w pubie, jedna osoba na wagarach, natomiast pozostałe 56% osób w innych sytuacjach.

Większość (64%) uczniów nie zna żadnej osoby, której dotyczyłby problem narkotyków, 23% zna do 5 takich osób, 6% do 10, 4% do 20, a 3% osób zaznaczyło, że zna więcej, niż 20 osób używających narkotyków.

Jeśli chodzi o częstotliwość kontaktu z narkotykami to 65% osób, które miały z nimi kontakt zaznaczyło, że robi to okazjonalnie – kilka razy w roku, 12% kilka razy w miesiącu, 8% więcej, niż raz w tygodniu, 15% robi to prawie codziennie, jednakże w tym przypadku są to 4 osoby. Osoby te najczęściej sięgają po marihuanę, drugą najczęstszą odpowiedzią było LSD, które pojawiło się w 2 odpowiedziach.

88% dzieci i młodzieży nigdy nie było zachęcanych do zażycia narkotyku, 11% było przez znajomych, jedna osoba była zachęcana przez osobę, która chciała jej sprzedać narkotyk, również jedna osoba była zachęcana w innej sytuacji.

Dopalacze

Dopalacze bywają często problemem znacznie poważniejszym, niż narkotyki, ponieważ w przypadku konieczności interwencji medycznej, medycy często nie mają pojęcia czym dana osoba się otruła.

Zdecydowana większość (85%) młodych ankietowanych nie zna żadnej osoby, która by używała dopalaczy. 9% osób zna do 5 takich osób, 3% do 10, 1% osób zna do 20 osób i tyle samo zna więcej, niż 20 osób używających dopalaczy. 90% osób badanych nie ma pojęcia, gdzie można kupić dopalacze.

Kolejne pytanie ankiety dotyczyło trudności kupowania dopalaczy. 74% osób ocenia kupno dopalaczy jako bardzo trudne, prawie niemożliwe, 24%, że raczej trudno i wobec tego nie warto się wysilać. Nikt nie uważa, że trudno, ale przy znajomości odpowiednich osób to można, tak samo jak nikt nie uważa, że raczej łatwo. 2% osób uważa, że łatwo i że właściwie każdy może je kupić. 96% osób badanych nie miało nigdy kontaktu z dopalaczami. Osób, które ten kontakt miały, najwięcej osób (76%) sięga okazjonalnie, 12% prawie codziennie, 8% więcej, niż raz w tygodniu, i najrzadziej – 4% sięga kilka razy w miesiącu.

Ostatnie pytanie ankiety dotyczyło tego czy uczniowie byli zachęcani do zażycia dopalaczy. 94% osób odpowiedziało, że nie, 4%, że znajomi, 1%, że osoba, która chciała sprzedać im dopalacz. Jedna osoba przyznała, że była namawiana w innej sytuacji.

II. Adresaci Programu

Adresatami Programu są wszyscy mieszkańcy Gminy Szaflary, a w szczególności następujące grupy osób:

- 1) dzieci i młodzież,
- 2) rodzice, opiekunowie i wychowawcy,
- 3) osoby uzależnione i zażywające środki odurzające w sposób ryzykowny,
- 4) rodziny osób z problemem uzależnienia ,
- 5) osoby doznające przemocy w rodzinie,
- 6) pracownicy podmiotów działających na terenie Gminy Szaflary, zajmujący się zawodowo lub służbowo profilaktyką i rozwiązywaniem problemów uzależnień,
- 7) inne osoby dorosłe, w tym kierowcy.

III. Zasoby w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych na terenie gminy.

Na terenie Gminy Szaflary rozwiązywaniem problemów uzależnienia od narkotyków i innych środków odurzających zajmują się:

- 1) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,

- 2) Punkt Konsultacyjny ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 3) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- 4) Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- 5) Samodzielny Publiczny Gminny Ośrodek Zdrowia,
- 6) Gminne Centrum Kultury, Promocji i Turystyki, placówki oświatowe, w tym szkoły,
- 7) Kościoły.

Pozostałe instytucje wspierające zadania gminnego Programu:

- 1) Rada Gminy w Szaflarach,
- 2) Wójt i Urząd Gminy,
- 3) Organizacje pozarządowe i stowarzyszenia,
- 4) KPP Policji w Nowym Targu,
- 5) Placówki Wsparcia Dziennego,
- 6) Sołtysi i Rady Sołeckie.

IV. Podstawowe cele gminnego programu przeciwdziałania narkomanii.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii będzie realizowany głównie na płaszczyźnie diagnozy i profilaktyki.

Cele programu:

1. Zwiększenie poziomu wiedzy społeczeństwa (młodzieży, rodziców, nauczycieli) na temat narkotyków i dopalaczy oraz problemów związanych z używaniem środków psychoaktywnych.
2. Stworzenie systemu informacji dla osób szukających pomocy w zakresie uzależnienia od narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych.
3. Upowszechnianie zdrowego stylu życia wśród dzieci i młodzieży.
4. Diagnoza problemów w zakresie narkomanii w Gminie Szaflary.

Zadania ujęte w niniejszym programie są kontynuacją zadań realizowanych w roku ubiegłym i są w zdecydowanej większości spójne z gminnym programem profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadanie 1**Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem**

Lp.	Zadania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Prowadzenie poradnictwa i konsultacji dla osób uzależnionych i eksperymentujących z narkotykami.	Dyżury psychologa w Punkcie Konsultacyjnym ds. Uzależnień i Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Praca socjalna Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej.	działania ciągłe działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny - (psycholog) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba i rodzaj podjętych działań Liczba udzielonych porad
2	Opracowanie procedury pomocy psychologicznej uzależnionym i ich rodzinom	Umieszczenie na stronie internetowej, przesłanie jej do dyrektorów szkół oraz obwieszczenie na tablicy ogłoszeń	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i rodzaj podjętych działań
3	Informowanie społeczności lokalnej o zagrożeniach związanych z przyjmowaniem narkotyków i możliwościach leczenia	Umieszczanie na stronie internetowej informacji o najbliższych usytuowanych instytucjach udzielających pomocy w tym zakresie. Udział w kampaniach społecznych	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i rodzaj podjętych działań
4.	Edukacja publiczna społeczności lokalnej w tym edukacja: - dzieci i młodzieży, - rodziców, - grup zawodowych	Zakup szkoleń edukacyjnych i profilaktycznych na temat skutków uzależnień po zażywaniu narkotyków dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ilość uczestników w poszczególnych działaniach

5	Poszerzanie oferty pomocy specjalistycznej	Współpraca z Poradnią Profilaktyki i Terapii Uzależnień „MONAR” w Nowym Sączu, z Punktem Konsultacyjnym w Nowym Targu ul. Szpitalna 14 oraz innymi placówkami niosącymi pomoc osobom uzależnionym.	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i rodzaj podjętych działań
6	Wspieranie realizacji programów adresowanych do dzieci, młodzieży i osób dorosłych w zakresie profilaktyki przeciwdziałania narkomanii	Zakup niezbędnych materiałów biurowych, edukacyjnych i profilaktycznych w zakresie profilaktyki narkomanii i uzależnień wynikających z zażywania dopalaczy i innych substancji psychoaktywnych	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ilość programów, ilość zakupionych materiałów.

Zadanie 2
Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.

Lp.	Zadanie do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Udzielanie informacji osobom i rodzinom osób uzależnionych od narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych o instytucjach zapewniających pomoc psychologiczną, terapeutyczną i prawną na terenie gminy i powiatu.	Umieszczenie wykazu placówek na stronie internetowej i opublikowanie w prasie. Praca socjalna Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,	Liczba i rodzaj podjętych działań

2	Udzielanie wsparcia psychologicznego i socjoterapeutycznego dzieciom z rodzin, gdzie występują problemy uzależnienia od narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych.	Dyżury psychologa w Punkcie Konsultacyjnym oraz w GOPS	działania ciągłe działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Punkt Konsultacyjny - (psycholog)	Liczba i rodzaj podjętych działań, Ilość uczestników w poszczególnych działaniach
3	Prowadzenie poradnictwa dla rodzin, w których występują problemy narkomanii w zakresie przyczyn sięgania po narkotyki oraz ponoszenia szkód zdrowotnych i społecznych używania narkotyków	Organizacja pomocy psychologicznej osobom z grupy ryzyka i osobom uzależnionym oraz rodzinom, w których występuje problem dot. narkomanii.	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Punkt Konsultacyjny - (psycholog)	Liczba i rodzaj podjętych działań, Ilość uczestników w poszczególnych działaniach
4	Podnoszenie kompetencji w zakresie przeciwdziałania narkomanii	Organizacja kursów, szkoleń, konferencji dla osób, które zajmują się tą problematyką	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Ilość podjętych działań. Ilość uczestników w poszczególnych działaniach

Zadanie 3

Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych

Lp.	Zadanie do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Wspieranie działań profilaktycznych dla dzieci i młodzieży w szczególności sposobu eksponujących szkodliwość narkotyków	Przeprowadzenie konkursu wiedzy z profilaktyki w zakresie narkomanii i pierwszej pomocy dla uczniów gimnazjów. Prowadzenie strony internetowej.	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Liczba i rodzaj podjętych działań

2	Edukacja dzieci i młodzieży	Organizowanie i prowadzenie na terenie szkół zajęć edukacyjno - warsztatowych, szkoleń profilaktycznych (w tym rekomendowanych przez PARPA).	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki oświatowe	Liczba szkół, klas objętych zajęciami. Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach.
3	Edukacja rodziców	Organizowanie spotkań edukacyjnych dla rodziców, współpraca z dyrektorami szkół i wychowawcami Warsztaty dla rodziców pogłębiające wiedzę o narkotykach (dopalaczach) oraz o sposobach pomocy swoim dzieciom. Przekazywanie informacji z zakresu rozpoznawania i przeciwdziałania zjawisku narkomanii, skierowanych do rodziców poprzez informacje na stronie internetowej oraz poprzez rozpowszechnianie ulotek i folderów.	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Placówki oświatowe	Liczba szkół w których zrealizowano spotkania. Liczba rodziców uczestniczących w spotkaniach.
4	Monitoring lokalnych problemów narkomanii	Zapoznanie z wynikami lokalnej diagnozy problemów związanych z narkomanią.	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i rodzaj podjętych działań

Zadanie 4 Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii					
Lp.	Zadanie do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Wspieranie stowarzyszeń, instytucji i osób fizycznych promujących życie bez używek.	Dofinansowanie zajęć, w tym sportowych z programem profilaktycznym dla organizacji pozarządowych (propagowanie zdrowego stylu życia - bez używek) Udział w Kampaniach Ogólnopolskich promujących zdrowy styl życia - bez używek.	działania ciągłe działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i rodzaj podjętych działań Liczba uczestników
2	Współpraca z lokalnymi organizacjami	Organizowanie spotkań, konferencji i debat sprzyjających zawiązywaniu lokalnej koalicji w celu przeciwdziałania narkomanii.	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba i rodzaj podjętych działań
Zadanie 5 Pomoc społeczna osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie tych osób ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego					
Lp.	Zadanie do zrealizowania	Sposób realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy	Wskaźniki
1	Inicjowanie współpracy z rodzinami	Organizowanie zajęć dla rodzin ukierunkowanych na zmianę nawyków zachowania, które mogą utrudniać reintegrację społeczną.	działania ciągłe	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	Liczba i rodzaj podjętych działań

V. Źródła i zasady finansowania zadań Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

1. Środki na realizację gminnego programu pochodzą z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w Gminie Szaflary.
2. Zadania Programu finansowane są także ze środków będących w posiadaniu instytucji i organizacji pozarządowych, realizujących przypisane im ustawowo lub statutowo zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii.
3. Zlecenie zadań ujętych w Programie nastąpi zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Zlecenie zadań gminnym jednostkom organizacyjnym może nastąpić w drodze zmiany dysponenta środków budżetowych.
4. Środki zaplanowane na realizację Programu ujmują się corocznie w planie budżetowym Gminy Szaflary w dziale 851 „Ochrona Zdrowia”, rozdziale 85153 „Zwalczanie narkomanii”.
5. Wydatki przeznaczone na realizację zadań własnych wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niniejszego Programu ujmują się corocznie w planie budżetowym Gminy.
6. Podmioty realizujące zadania programu:
 - a) składają sprawozdanie z realizacji zadania
 - b) są zobowiązane do każdorazowego zamieszczania informacji o źródle dofinansowania lub finansowania zadania.

Preliminarz wydatków na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Szaflary w roku 2022

Lp.	Wyszczególnienie zadań	Wydatki w zł
2	OCHRONA ZDROWIA	260.000
2.1	Zwalczanie narkomanii	30.000
2.1.1	Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych od narkotyków	715
2.1.2	Prowadzenie profilaktycznej działalności informatycznej i edukacyjnej w zakresie przeciwdziałania narkomanii	10.500
2.1.3	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.	1.785
2.1.4	Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych służącej rozwiązywaniu problemów narkomanii.	17.000

VI. Kontrola realizacji Programu

1. Koordynację Programu powierza się Pełnomocnikowi Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szaflarach.
2. Monitoring Programu prowadzony będzie na podstawie:
 - wymiany informacji między instytucjami, organizacjami i wszelkimi podmiotami odpowiedzialnymi i realizującymi politykę związaną z przeciwdziałaniem narkomanii na terenie gminy,
 - analizy danych na temat problemu uzależnień środkami psychoaktywnymi w gminie,
 - ankiet i sprawozdań z realizacji zadań wynikających z Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii,
3. Sprawozdanie z realizacji Programu przygotowuje Pełnomocnik Wójta ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szaflarach i przedstawi je Wójtowi Gminy Szaflary do końca I kwartału.
4. Wójt po zatwierdzeniu sprawozdania przedstawi je Radzie Gminy Szaflary.